

**UNIVERZA V LJUBLJANI
TEOLOŠKA FAKULTETA**

Martina Smodiš

**PASTORALA IN TEMELJNA
VPRAŠANJA ZAKONSKE ZVEZE V
DANAŠNJEM ČASU**

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
TEOLOŠKA FAKULTETA
UNIVERZITETNI ŠTUDIJSKI PROGRAM PRVE STOPNJE TEOLOŠKI IN
RELIGIJSKI ŠTUDIJI

Martina Smodiš

**PASTORALA IN TEMELJNA
VPRAŠANJA ZAKONSKE ZVEZE V
DANAŠNJEM ČASU**

DIPLOMSKO DELO

Mentor: doc. dr. Andrej Šegula

Ljubljana, 2016

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju, profesorju dr. Andreju Šeguli za vodenje in pomoč pri pisanju diplomskega dela.

Posebna zahvala gre mojemu fantu in družini, za podporo ob študiju.

Za nenehno skrb, pomoč in vodenje se zahvaljujem tudi gospe Ireni Gajič.

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV

CD– Cerkveni dokumenti

PIP- Pridite in poglejte

KAZALO

UVOD	1
1. ZAKON V KRŠČANSTVU IN SVETEM PISMU	3
1.1 Krščanski zakon v moderni družbi	3
1.2 Vpliv ključnih dogodkov na pomen zakona	5
1.3 Zakon v <i>Svetem pismu</i>	6
1.3.1 Zakon v Stari zavezi	7
1.3.2 Zakon v Novi zavezi	7
2. POMEN ZAKRAMENTA SVETEGA ZAKONA	9
2.1 Zakramentalnost zakona	9
2.2 Nerazvezljivost zakona	10
3. PASTORALA ZAROČENCEV IN PRIPRAVA NA SVETI ZAKON	11
3.1 Kriteriji zakonske pastorale	11
3.2 Priprava na zakrament zakona in zaroka	12
3.2.1 Daljna priprava	13
3.2.2 Bližnja priprava	14
3.2.3 Neposredna priprava	15
3.3 Tečajji za zakonce v Sloveniji	15
4. ŽIVLJENJE ZAKONCEV IN DRUŽINA	17
4.1 Rast ljubezni ob srečanju dveh oseb	17
4.2 Družina v zakonu	18
4.2.1 Družina in Cerkev	20
4.3 Odnos moža in žene	21
4.3.1 Spolnost	22
5. KRIZE V ZAKONU	24
5.1 Psihološki vidiki zakona	24
5.2 Ločenost zakoncev v krščanstvu	24
5.3 Konflikti in krize	25
ZAKLJUČEK	28
POVZETEK	29

SUMMARY	30
REFERENCE.....	31

UVOD

Celotno človeško življenje je prežeto z odnosi, komunikacijo in pomembnimi dogodki v življenju, ki nas sooblikujejo. Med pomembnejšimi doživetji posameznika poroka predstavlja tisti zakrament, ki nas poda v skupno življenje zakoncev in družine. Dandanes se poročajo le redki, mladi ne vidijo več smisla v besedi zakon, saj nam današnji mediji vsiljujejo predstavo o idealnem življenju, ki je brez skrbi, v ospredju pa je samo posameznik, ki se naj bi uveljavil sam. Pomembno je ponovno najti globlji temelj zakona in družine, ki v notranjosti vsakega človeka predstavljata tisto, kar je najnujnejše za odrešenje ljudi. V diplomskem delu bom ovrednotila pomen zakona v življenju vsakega posameznika, pokazala, kako lahko ta zakrament človeku pomaga pri osebni rasti, skupaj z vero in pomočjo Cerkve. Predstavila bom krščanski zakon v svetu, razložila zakramentalno vrednost poroke, pogled Svetega pisma na ta zakrament, pastoralno pomoč mladim parom pri pripravi na zakon in ustvarjanju družine. Raziskala bom, kaj je pripeljalo do zmanjšanja števila porok in današnje stališče do družine. Nadaljnje je pomembno prikazati tudi začetek skupne poti zaljubljenecv, njihove preizkušnje in razmere, ki vplivajo na človeka. Še posebej pomembno je razložiti odnos med možem in ženo, skupen odnos z družino ob premagovanju kriz, ko se pojavijo težki trenutki v življenju. Veliko ljudi se sprašuje o krščanskem pogledu na vernike, ki so ločeni ali pa ponovno poročeni. Tudi te kristjane Cerkev upošteva in podpira v svojem občestvu. Diplomsko delo o pastoralni in zakonu je pomembno predvsem za bodoče zakonce, ki oklevajo pri tem življenjskem koraku, še posebej pa za ljudi iz vsakdanjega življenja, ki so izgubili vero v zakramentalno moč zakona, ki prinaša ob nenehnem vztrajanju, in sicer tisto srečo, po kateri hrepeni vsak človek.

»Zakon je zakrament, ki daje in obljublja milost za vse življenje.« (Valenčič 2010, 158)

1. ZAKON V KRŠČANSTVU IN SVETEM PISMU

Življenje je poklic k ljubezni. V vzgoji za ljubezen se začne družinska pastorala. To je pot, po kateri človek raste v skladu z Božjim delovanjem. Ker je Bog ljubezen, človek pa njegova stvaritev, je v naravo ljudi vpisana poklicanost, ki je sposobna za ljubezen med ljudmi. Človek sam sebe podarja ljubljenu, saj je ves smisel samo v ljubezni. (CD 73, 27)

Cerkev ob vodenju Svetega Duha ob prejetem poslanstvu čuti odgovornost, da oznanja pristni zakonski in družinski evangelij ter mu služi. Zakon, ustvarjen od Stvarnika, se porodi z dejanjem, ko se zakonca izročita drug drugemu in se sprejemata. Skupnost dveh oseb izvira iz ljubezni in seveda pri svobodni izbiri partnerja. Pri tem ljubezensko čustvo raste in se razvija v zvesto ljubezen. Zakon vpleta osebo v celovitosti duha, telesa z znamenjem celovitosti ter edinosti, v zvestobi, neločljivosti in rodovitnosti. Je podoba zaveze Boga s svojim ljudstvom. Ljubezen med možem in ženo se utrdi, ker najde v Kristusovi ljubezni na križu svoj poslednja izvir in moč. Ko partnerja v moči zakramenta spolnujeta svojo nalogo, tedaj dosežeta svojo popolnost in medsebojno posvečenje, s tem pa hkrati posvečujeta Boga. (CD 73, 17-23)

Z zakramantom svetega zakona se mož in žena drug drugemu svobodno izročita in sprejemata. S tem dejanjem dosežeta dosmrtno skupnost v ljubezni. Poroka ima veljavnost zakramenta, izpopolni človeško ljubezen, utrjuje nerazvezljivost, daje milost, moč, da se mož in žena ljubita s takšno ljubeznijo, ki je med Kristusom in njegovo nevesto Cerkvijo. Samo v takem občestvu otroci prejmejo trdno vero. (*Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem* 2001, 61)

1.1 Krščanski zakon v moderni družbi

Temeljne zakonitosti skupnosti življenja zakoncev je dal Stvarnik, s svobodno, z osebno in nepreklicno privolitvijo dveh oseb. Tako nastane v prisotnosti družbe trdna ustanova po Božji volji. Stvarnik zakon obdari z vrednotami, ki vplivajo na člane družine ter ji

pomagajo v dostojanstvu, trdnosti, miru in blagru. Zveza med dvema človekoma je naravnana na roditelje otrok. Tako sta mož in žena eno telo (Mt 19, 6). V celostni podaritvi mož in žena dosemeta svojo polnost. Zato sta nujna zvestoba in nerazvezljivost zakona. (*Koncilski odloki 1995, 615-616*)

Krščanska zakonska zveza je v prvi vrsti namenjena blagru zakoncev. V skupnem življenju krščanskega para je nujna medsebojna pomoč, saj par lažje prenaša preizkušnje v življenju. Človek potrebuje tudi družbeno življenje, v katerem se potrjuje v svojem uspehu, partner pa ga v tem razvoju sprejema ter podpira. Povezujoči točki zakona sta medsebojna ljubezen in zvestoba, saj se človek lahko zadovolji le v iskreni globoki ljubezni, ki mu jo daje drugi. (*Kasper 1987, 14-16*)

V Sloveniji je opaziti problem nezvestobe, ki se pojavlja pri vsakem posamezniku tekom življenja. Cerkev nezvestobo opaža pri zakonskih obljubah. Tako poroka izgublja na svoji verodostojnosti, ki slabo vpliva na mlade, saj se za ta korak v življenju vse težje odločajo. Večji vpliv na sklenitev zakramenta zakona imajo verniki, ki jim manjka poguma in verskega znanja, kar vodi k prelaganju odločitve za poroko. Poudariti je pomembno tudi šibko vero kristjanov. Ti postajajo izbirni verniki, ki si postavijo svoje vrednote, tudi glede poročenosti, ter se raje odločajo po svojih prepričanjih, cerkvene pravice in dolžnosti pa pustijo ob strani. Pri prizadevanjih za spremembe je osebna vera tista, ki lahko spremeni odnose med ljudmi. Ta vera raste v občestvih, v katere spadajo tudi zakonske skupine. V takih skupinah se ljudje srečujejo z Jezusom, ki drug drugemu postanejo kot bratje in sestre. (*PIP 2012, 19-21*)

V zadnjih 30-ih letih se je v Sloveniji zmanjšalo število civilnih porok s štirinajst na osem tisoč. Tudi število cerkvenih porok se je prepolovilo. Vendar število porok ne vpliva na ustvarjanje družin. Povečuje se mnenje ljudi, da za zakon in družino ni nujno, da spadata skupaj. Ti dve stvarnosti postajata druga od druge vedno bolj neodvisni. Pari se za zakon odločijo veliko kasneje, kot pa pred nekaj desetletji. Tako je mnogo mladoporočencev starih nad 30 let, ko sklenejo zakon. Na podlagi tega lahko sklepamo, da se za sveti zakrament ljudje odločajo takrat, ko so bolj zreli. Po drugi strani pa je še vedno prisoten strah pred novim korakom v življenju, negotovost in finančna

nezmožnost. Na ta pojav vpliva podaljšanje mladosti oz. šolanja. Poroka v življenju več ne predstavlja glavnega cilja, pot do nje pa se z leti povečuje. (Potočnik 1997, 13-19)

Pot v zakon je za mnoge ljudi težavna, saj nimajo jasnega cilja o poslanstvu v svojem življenju in ne razumejo globljega pomena zakona. Ljudje se čutijo osamljene, brez podpore države, v kateri vse odločitve sprejemajo sami. Družina in družba nimata več vloge pri odločanju o poroki. Veliko ljudi dandanes zavrača kakršnokoli poseganje v človekov zasebni prostor ter ne dovoli pomoči Cerkev. Ljudi je predvsem strah nezmožnosti zaupanja, saj ima vsak pravico oditi od partnerja, ko se mu to zahoče. Takšno miselnost brezskrbnosti izpostavljajo mediji, kar na koncu privede do strahu pred iskreno ljubeznijo. Zakonci na prva mesta pomembnosti v zakonu kljub miselnosti moderne družbe o individualnosti postavljajo spoštovanje, zvestobo, ljubezen, prijateljstvo, pogovor in odpuščanje. Politično prepričanje in premoženje pa se postavlja na najnižje mesto pomembnosti za srečen zakon. (Potočnik 1997, 20-24)

Ljudje več ne gledajo na ločitve kot nekaj slabega, ampak kot dejanje, ki je dobro, saj prinese človeku ponovno svobodo. Takšno ravnanje pa ni v skladu z Božjo voljo, zato ti ljudje potrebujejo še posebno pastoralno pomoč. Cerkev mora ostati zvesta *Svetemu pismu*. Torej ni možno, da se zakonca ločita in ponovno poročita in bi bil ta zakon enakovreden prvemu. Če bi se to zgodilo, bi Cerkev izgubila značaj znamenja. Bog nikoli ne dopusti, da bi človek propadel po grehu. Vedno mu stoji ob strani in mu nudi oporo. Vendar pa je dejstvo, da se ljudje, ki so ali ločeni ali ponovno poročeni, ne morejo udeležiti evharistije, saj bi v tem primeru Cerkev izgubila svojo verodostojnost. Za take ljudi verniki molijo ter jim posvečajo bratsko skrb. (Kasper 1987, 46-51)

1.2 Vpliv ključnih dogodkov na pomen zakona

Na prelomu tisočletja so prenovljen pogled na zakon pogojevali določeni dogodki, kot so industrializacija (zaradi služb se morajo ljudje seliti v različne kraje, zato pa se izgubijo intimni stiki z družino), gibljivost (sorodniki se vzpenjajo po družbeni lestvici, s tem se zapirajo za druge člane sorodstva), urbanizacija (pospešuje se razosebljanje človeka, kar vpliva na vzpostavljanje stikov), demografska rast (pojavi se sredstva za

preprečevanje zanositve, splavi, politika dveh otrok), dvig življenjskega blagostanja (potrošništvo, odtujevanje med ljudmi) in poklici žensk (odsotnost iz družine). Zraven negativnih vidikov se kažejo tudi pozitivni vplivi današnjega časa na poroko. Ni več takih zakonov, pri katerih bi starši svojim otrokom določili moža ali ženo. Posameznika se svobodno zaljubita ter gojita skupno ljubezen. S tem pride do večjega spoštovanja. Partnerja sta postala enakopravna, ni več gospodovanja moža ženi. Tudi odgovornost do posredovanja novega življenja ostaja. Danes ni namen staršev spraviti otroka čim prej do kruha, da ne bo v breme, ampak se izpostavlja skrb za izobrazbo otrok. (Podbersič 1979, 2-5)

1.3 Zakon v *Svetem pismu*

Temelj človeka v *Svetem pismu* je 1Mz 1,27: »Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, po božji podobi ga je ustvaril, moža in ženo ju je ustvaril.« Vso stvarstvo je posledica tega, da nas ima Stvarnik rad. Človek je torej ustvarjen iz ljubezni in v tem je podoben Bogu. Ustvarjen je za ljubezen, v kateri se lahko uresniči. V 1Mz 2,24 je poudarjeno, da bo mož zapustil očeta in mater in bo šel k ženi. Pomembna je različnost spolov, ki pokaže na nujnost odnosa med ljudmi, s poklicanostjo k ljubezni. Prva ljubezenska skupnost pa se vzpostavi med človekom in Bogom. To je zaveza, ki nastane, ko človek Bogu odgovori pritrdilno. V svojem življenju ga prepozna in začne z njim komunicirati z molitvijo. S tem ta odnos postane merilo za vse ostale zaveze. (Škofijski zbor Mariborske škofije 1990, 80)

Bog vodi stvarstvo v red odrešenja. Neločljivost zakona ni neka obremenitev za človeštvo, ampak je dar ljubezni. Jezus je govoril o pomenu zakona kot polnosti razodetja, kar ponovno vzpostavlja Božji prvotni načrt (Mt 19,3). Vedno pa je poudarjal milost in spreobrnjenje, ki je pogoj za odrešenje grešnih ljudi, kot je prikazano v srečanju s Samarijanko (Jn 4,1-30) in prešuštnico (Jn 8,1-11). (CD 145, 16–17)

1.3.1 Zakon v Stari zavezi

Izraelci so gledali na zakon kot na dejanje, ki mu je najpomembnejše posredovanje novega življenja. Pomenilo je nadaljevati Stvarnikovo delo. V konkretnem zakonu je opaziti prisotnost greha, saj so se mnogokrat pojavili prešuštvo, prostitucija in nezvestoba. Posledica grehov je bila nerodovitnost. Takrat so Izraelci zaupali v Božjo vsemogočnost, ki jih bi naj ponovno naredila rodovitne. V 2. in 3. poglavju prve *Mojzesove knjige* zasledimo odnos med možem in ženo. Oba imata enako dostojanstvo, se privlačita ter dopolnjujeta. V odnosih se pojavi tudi greh, pri katerem človek skuša graditi odnos brez Boga. Sam hoče imeti vso oblast nad svetom ter se pretvarja, da je vsemogočen. Greh povzroči sram pred goloto, hkrati se v odnos prikrade samota. Zato doleti človeka kazen, pri kateri je mož do žene oblasten, ona pa po njem hrepeni. Poudarek je na tem, da je odnos, tj. zveza med možem in ženo dobra, saj ju je ustvaril Bog. Partnerja sta Božji podobi, zato imata enako dostojanstvo, stvarjenje uresničujeta preko rodovitnosti in gospodujeta nad svetom.

Preroki zakon pojmujejo z vidika ljubezni med Bogom in Izraelom, ki jo vežejo na človeško ljubezen. Zavezo med ženo in možem primerjajo z zavezo med Izraelom in Bogom, a se kljub temu zavedajo navzočnosti greha, ki se lahko prikrade v odnos. Vendar Bog ostaja večno zvest kljub človeškim napakam. (Podbersič 1979, 12-13)

V *Stari zavezi* o zakonskem življenju govori *Visoka pesem*, ki opeva ljubezen in človeško srečo. Za odnos med moškim in žensko *Sveto pismo* poudarja, da je to, kar je Stvarnik ustvaril, »prav dobro« (1Mz 1,31). Oboževanje spolnosti je pokazano kot poganski pojav, kar pomeni, da Izraelci dajejo spolnosti posebno mesto, ki je dobra, saj prihaja od Boga. (Kasper 1987, 22-23)

1.3.2 Zakon v Novi zavezi

Sveti Pavel poudarja, da je med Kristusom in Cerkvijo tak odnos kot med možem in ženo. Ni več preroškega gledanja na zakon, ampak je ljubezen Jezusa do Cerkve tista, ki daje vzor. Poudarjati se začne večja pomembnost ljubezenskega odnosa med možem in

ženo, pri tem glavni namen zakona ni več posredovanje življenja. Tako Kristus dopolni gledanje *Stare zaveze* na zakon, ki ima eshatološko usmerjenost. Zakon je Božje kraljestvo, ki se je že približalo, a ga hkrati še pričakujemo. Predvsem je poudarjena nerazvezljivost sklenjene zveze, saj se v njej zrcali dokončna Kristusova zaveza med Bogom in človeštvom. (Podbersič 1979, 13)

Temeljni odstavek v *Svetem pismu* o združitvi moškega in ženske je v Ef 5,21-32. Sveti Pavel tukaj kliče k izvornemu Božjemu načrtu, da bodo zakonci živeli v skladu z božjo podobo. Nadalje izpostavlja, da se morata mož in žena drug drugemu prilagajati, sta si podrejena, ker sama sebe popolnoma darujeta v ljubezni. Izvor tega podarjanja je Kristus, ki je sam sebe dal za Cerkev. Zakonci v Ef 5 spoznajo, da je klic k spolnosti skrivnost, ki razodeva zedinjenje Kristusa in Cerkve. Tega odlomka ne smemo brati brez upoštevanja odrešenja, saj bi v tem primeru videli samo naročilo ženskam, naj se podrejajo moškemu gospodovanju. Žena je podoba Cerkve, mož pa Kristusa. Takšno ljubezen kot je med Jezusom in Cerkvijo, morajo živeti tudi zakonci. Žene se podredijo poslanstvu moža, za katere pa je v namenu, da ljubijo svoje žene, kakor Jezus ljubi svojo nevesto Cerkev. Zato moramo biti pripravljene dati sebe za drugega. Podrejenost v tem primeru razumemo, kot dajati ljubezen ljubljenemu. Kristus odstrani tisto, kar je v nas neurejenega, torej da postanemo sveti. Od stvarjenja naprej je zakonska združitev naznanjala Kristusovo zedinjenje s človeštvom v eno telo. (West 2008, 76-85)

Jezus v odstavku Mr 10,2-9 izrazi posebno stališče do zakona v primeru odpustitve žene od moža. Poudari, da to kar je Bog združil, človek ne sme ločiti. S tem pokaže na prvotni red zakona v stvarjenju in v odrešenju. Mož in žena morata biti pokorna, imeti v sebi ljubezen, zvestobo, predanost Cerkvi in Kristusu. V zakonu se mora videti mišljenje Jezusa (Kasper 1987, 22–25). »Zakon je torej oblika, v kateri se na svoj način zgodovinsko ponavzočuje večna božja ljubezen in zvestoba, razodeta po Jezusu Kristusu« (Kasper 1987, 25).

2. POMEN ZAKRAMENTA SVETEGA ZAKONA

2.1 Zakramentalnost zakona

Simbol Ženina (Kristusa) izraža svatbeni značaj ljubezni med Cerkvijo in Bogom. Po Cerkvi vsi ljudje predstavljajo ženski simbol. Tako sta si odnosa med Jezusom in Cerkvijo ter žensko in moškimi podobna. Zakonska zveza predstavlja ta svatbeni značaj odnosa, ki utemeljuje zakramentalno naravo poroke. (Scola 2014, 36-38)

Človeška narava prepozna težnjo po biti za drugega, ampak je za to sama nesposobna. Zato potrebujemo poseben dogodek, ki udejanji popolno predanost ljubljenu. Ta dogodek se posreduje po milosti, ko Jezus daje samega sebe Cerkvi kot osnovni zakrament, ki se uresničuje v zakramentih. (Scola 2014, 201-202)

Zakramenti so najvišje udejanjenje tega, kar se dogaja v občestvu Cerkve. To je podaritev Gospoda človeku. Bog z odrešenjem kaže svojo ljubezen, ki jo človek začuti, ko odrešenje sprejme v veri, upanju in ljubezni. Zakramentalnost zakona vsebuje posvečevalno službo Kristusa. (Kasper 1987, 28-31)

Pri sklenitvi zakonske zveze se Bog podari dvema človekoma, ki se kaže kot medsebojna ljubezen za večno. Ta ljubezen mora posnemati naročilo Jezusa: »Ljubite se med seboj, kakor sem vas jaz ljubil.« (Jn 13,34) Zakonca morata biti pripravljena dati življenje drug za drugega. Takrat se uresniči ljubezen med poročenima osebama in Bogom med njima. Pri poroki si zaljubljenca pred Bogom izpovesta ljubezen in večno zvestobo. Novoporočenca to izjavita z zakonsko privolitvijo. Ko duhovnik pove, da to kar je Bog združil, naj človek ne loči, postaneta mož in žena. Jezus ostane v moči tega zakramenta med njima vedno navzoč. V nadaljnjem skupnem življenju zakonca obnavljata svoje obljube, v molitvi in pri sveti maši pa črpata moč za skupno življenje. (Gostečnik 1997, 62-65)

Zakon ima izvir v krstni milosti, s katero si zakonca obljubita večno zvestobo in predanost v celotnem življenju. Bog poročenemu paru pomaga v izpolnjevanju njihovih

nalog ter v pomoči ob težavah. Pravi vzgled za vse družine pa je nazareška družina. Evangelij nagovarja tudi tiste skupnosti, ki so se oddaljila od pristne vere, ter jih povabi v življenje s Kristusom. To velja za tiste pare, ki so se ločili, ponovno poročili ali pa so samo civilno poročeni. Cerkev jih spodbuja, naj se zavzemajo za dobro, predvsem pa jim pokaže milost, ki jo naklanja Bog vsem ljudem. Mlade pare je potrebno vzpodbujati, da pogumno sprejmejo darove zakramentalnega življenja svetega zakona. Na žalost mnogo parov te potrebe ne občuti dovolj globoko, saj jim zadostuje le civilna poroka. (CD 145, 19-22)

2.2 Nerazvezljivost zakona

Zakramentalnost odnosa med možem in ženo utemeljuje nerazvezanost. Poslanstvo med zakoncema mora trajati vse življenje. Protislovno je, če bi ljubezni dajali neko časovno omejitev. Ta, ki ljubi, da na razpolago drugemu samega sebe v celoti, brez egoizma. Mož in žena se morata zavedati, da ta ljubezen, ki ju presega, ne izhaja samo iz njiju. Vsebuje pobudo Boga do človeka. Ljubezen se preko zakona spremeni v poklicanost. Za uresničitev nerazvezanosti morata zakonca ves čas živeti svoj odnos kot zakrament, saj sta tudi onadva Cerkev. Za rast zakonske duhovnosti je potrebno zakramentalno življenje, zavedanje krsta, pripadnosti Kristusu in obhajanje evharistije. V možnosti stalnega odpuščanja med možem in ženo odnos ni več pogojen z upori, mejami in grehi. V človeka je vpisana poročenost kot preplet spolne različnosti, iskrene ljubezni in rodovitnosti. (Scola 2014, 233-235)

Ko se mož in žena drug drugemu podarita, ne pripadata več samemu sebi. Njuna zvestoba je naravnana k dokončnosti. Ta zvestoba je enaka tisti, ki jo je Bog sklenil z izvoljenim ljudstvom. Ločitev je torej nasprotovanje Gospodu. Cerkev je imela težko nalogo pri opredeljevanju ljudi, ki so imeli glede zakona vprašanja in težave. Cerkveni očetje so zato trdili, da je možen samo en zakon z eno osebo. Tudi če partner umre, se vdovec/vdova ne sme več poročiti. Kasneje so zahtevo omilili, v primeru nezvestobe in smrti, in sicer z namenom preprečitve hujšega zla. Nerazvezljivost zakona obstaja samo v primeru zakramentalnega zakona, ki je telesno izvršen in veljavno sklenjen. (Kasper 1987, 35-43)

3. PASTORALA ZAROČENCEV IN PRIPRAVA NA SVETI ZAKON

Dandanes je ideal, če je oseba neodvisna in svobodna, npr. da stvari, ki jo obremenjujejo izloči in z njimi prekine (npr. nezaželena nosečnost, ločitev). Cerkveno poroko mnogo ljudi doživlja kot breme, zaradi katerega se bodo mogli potruditi. Tak pogled na pripravo za zakon je nastal zaradi izginjanja verskih vrednot v javnem življenju, ko sta Cerkev in država postali ločeni. Velik problem danes predstavlja prikazovanje nekega idealnega življenja, brezskrbnosti, s čim več užitka, lahkega dela, ki nam ga prikazujejo mediji, filmske zvezde in revije. Tako marsikateri mlad človek misli, da mora sam sebe izpolniti le v trenutkih kratkega užitka, da ima pravico izrabiti ljubezen in spolnost za svoje potrebe. A takšna dejanja vodijo do nezadovoljstva, saj ljudje v tem primeru živijo brez vere, pristne ljubezni, ki je za človekovo rast potrebna. K spremembi takšnega življenja pripomorejo različne verske skupine, v katerih se ljudje zberejo, pogovarjajo ter iščejo skupne rešitve. (*Družina v naši dobi* 1984, 4-8)

3.1 Kriteriji zakonske pastorale

Kriteriji izhajajo iz narave odrešenjskega poslanstva Cerkve in so potrebni za vsako zakonsko pastoralo. Ti kriteriji so cerkvenost, eksistencialnost, organskost, postopnost in nenehno oblikovanje.

- Cerkevost: v pastoralni je potrebno delati v skupnosti s cerkvenim vodstvom in božjim ljudstvom. Delavce ne sme voditi njihova lastna samozadostnost, ampak posredovanje pristne vere ter nauka Cerkve.
- Eksistencialnost: pri zakonski pastoralni se morajo upoštevati konkretne težave, življenje, zgodovina posameznih parov. Obenem je potrebno ovrednotiti današnjo stvarnost, vsakdanje življenje in branje znamenj časov, ki vplivajo na podobo družine.

- **Organskost:** predstavlja življenje, ki je povezano z evharistijo, od koder izhaja moč za poslanstvo zakoncev. Cerkev je dolžna poročenim parom ponuditi možnost vključitve v pastoralo. To pastoralo je potrebno uskladiti tudi z drugimi oblikami: sodelovanje z mladinsko pastoralo, pastoralo bolnikov, ostarelih in zakramentalno pastoralo.
- **Postopnost:** rast zakoncev je postopna, saj ni mogoče v trenutku dozoreti. Zato mora Cerkev zakonce spremljati, jim pomagati k poti do ideala skozi vse preizkušnje in lepe trenutke v življenju, vse do smrti.
- **Nenehno oblikovanje:** Poroka je začetek novega življenja, ki se ne konča s sklenitvijo zakona. Miselnost, da je s poroko konec lepega življenja, je potrebno preseči. Že mladim je potrebno posredovati temeljne vrednote (ljubezen, čistost), ki jih bodo vodile v nadaljnjem odločevanju v življenju. (Podbersič 1979, 17-19)

3.2 Priprava na zakrament zakona in zaroka

Za doseganje zrelosti zakona je potrebna temeljita priprava para, da se kasneje lahko sooči s preizkušnjami ter zori po poti skupnega življenja v ljubezni. V današnjem času je zaradi velikega propadanja zakonov priprava na zakon nujna naloga.

Uradna zaroka, ki je oznanjala pot naproti k zakonu, z moralnimi in družbenimi obveznostmi med zaročencema ter njuno družino, se je izgubila. Ljubezen med parom je le zasebna zadeva, brez jasnega cilja. Samo družinsko okolje več ne zadošča, da bi s postopno vzgojo mladim posredovali vrednote, ki zadevajo zakonsko in družinsko življenje. Pot zaročencev je velikokrat oddaljena od Cerkev, ki včasih ne zna ponuditi mladim pravih odgovorov. Naloga predzakonske pastorale skuša vsem parom zagotoviti ustrezen razvoj, da bi razumeli zakramentalnost poroke. Čas zaroke je čas odgovornosti (gre za odločitev preverjanja glede sklenitve poroke, utrjevanje odnosa, prinašajo se nove obveznosti, obvladovanje nagonosti, spoštovanje človekovega dostojanstva), rasti (zorenje za sposobnost skupnega življenja, čustvenega odnosa) in milosti (zaroka črpa moč iz krsta, pri katerem ima ta čas značaj solidarnosti). Z milostjo par zori v

ljubezni, ki je podobna Kristusovi. V mladinski pastoralni je potrebno predlagati srečanja, na katerih se obravnavajo psihološka vprašanja o odnosih, vprašanja o zakonskih pravicah, dolžnostih, o zdravstveno-bioloških vprašanjih, spolnosti, posredovanju življenja, odgovornem očetovstvu, materinstvu, metodah urejanja rojstev, vzgoji otrok in vprašanjih glede vzdrževanja družine. Še posebej je potrebno poudariti, da predzakonski spolni odnosi niso dovoljeni, saj pomenijo zlorabo človeške spolnosti, ki jo je hotel Kristus povezati s svojo ljubeznijo. (CD 73, 37-43)

Pred sklenitvijo zakona je nujno temeljito razmisliti o sebi in zvezi. Ali je par resnično pripravljen živeti skupaj v dobrem in hudem, v zvestobi in nezvestobi. Zakonca, ki skleneta poroko brez priprave, dobita vso veljavnost zakona, vendar pa ne dobita tistega duhovnega vzgiba, ki je potreben za njegovo trajnost. Duhovnik lahko takim ljudem svetuje, da poroko odložijo. Cerkev še vedno trdi, da bi se morala krščena vernika drug drugemu darovati takrat, ko je Bog podaril drug drugega v zakramentu poroke. Tako bi v veliko večji meri prihajalo do manj razvez. (Léonard 2013, 14-18)

Z zaroko se pokaže, da sta se osebi odločili drug za drugega. To je čas rasti, milosti ter odgovornosti med zaročencema. Vzgoja bodočih zakoncev se ne konča ob poroki, ampak gre za nenehno bivanje. Zato je ta priprava izjemno pomembna, saj zaročenci ponovno odkrijejo, poglobijo vero, ki so jo dobili s krščansko vzgojo in krstom. V pripravi na zakon obstajajo tri stopnje, in sicer daljna, bližnja in neposredna. (CD 71, 19-22)

3.2.1 Daljna priprava

Daljna priprava poteka v času otroštva, pubertete, izobraževanja, v času katerega se oblikuje spoštovanje oseb obeh spolov. Zraven izobraževanja je pomembna duhovna vzgoja otrok, ki se začne že pred rojstvom, saj je življenje staršev odločilno za dober razvoj otroka. V tej vzgoji je potrebna vzajemna ljubezen, katere smisel je v podarjanju drug drugemu. Ta ljubezen ponazoruje isto ljubezen, kot je prisotna v odrešenju. Mladi morajo imeti kritičen pogled na okolje ter pogumno stopati kot kristjani v svet. Tudi starši potrebujejo določeno pomoč, da bodo lahko na pravi način posredovali vrednote

svojim otrokom. Nosilci daljne priprave so družina (daje varnost, ljubezen in zaupanje), vzgojne ustanove in župnija (Cerkev pomaga razumeti staršem, da si po njih otroci jemljejo vzgled in se učijo temeljnih norm). Ne sme se spregledati vzgoja za ljubezen in spolnost. Otroke je potrebno utrditi, da ne podležejo medijem, ki prikazujejo mamljivo, neodgovorno predstavo o življenju. Ugotoviti morajo svojo poklicanost ali k zakonu ali samskosti. Ne glede za katero pot se bo otrok odločil, ga morajo starši iskreno podpirati, ter mu pomagati. (*Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem 2001, 62*)

3.2.2 Bližnja priprava

To je čas zaroke. Takrat se morata zaročenca poglobiti vase, premisliti o svoji veri, normah in vrednotah ter spoznati, kako v skupnem bivanju živeti krščansko življenje. V tem času je poudarek na katehezi iz božje besede, iz katere se skuša umeti čim popolnejše razumevanje vere. Pouk vključuje celotno družino. Mlade se seznanijo o pomenu razmerja moža-žene o enosti in nerazvezanosti zakona, svobodni odločitvi starševstva, zakonske spolnosti, o naravnem urejanju spolnosti in pravilni vzgoji otrok. Opustiti se morajo slabe navade ter se potruditi za medsebojno zvestobo. Pastoralni delavci morajo biti sposobni sprejeti vsakega človeka ne glede na kulturo, družbo ali intelektualne sposobnosti in predstavljati vzgled takšnega življenja za spodbudo zaročencev. Zraven učenja v krščanskem okviru se je potrebno dotakniti tem s področja psihologije, medicine in drugih ved o človeku. Tako bosta zaročenca spoznala, da je njuna ljubezen izraz ljubezni Kristusa do Cerkve. (CD 71, 23-33)

Par v tej pripravi spozna pravo sprejetost drug drugega, razvija sposobnost za dialog, darovanje, ločitev od staršev in rast v ljubezni ter veri. Zaročenca se odgovorno odločita ali bosta ob teh spoznanjih pripravljena zaživeti skupaj ali pa ta pot zanju ni primerna. Taki programi se izvajajo skozi celotno leto preko seminarjev, v pogovoru z družinami, duhovnikom in s pomočjo zakramenta sprave. Bližnja priprava je obvezna. Kdor se je noče udeležiti, se mora o tem pogovoriti z duhovnikom. (*Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem 2001, 63–64*)

3.2.3 Neposredna priprava

Ta čas je priložnost za evangelizacijo odraslih, ali oddaljenih vernikov, z namenom da se ponovno tesneje povežejo z Bogom, rastejo v svoji veri s soudeležanjem pri življenju Cerkve, zakramentih in bogoslužju. Najboljša oblika za pripravo na zakon so poti (itinerariji) vere, kjer se upoštevajo položaji zaročencev in njihove potrebe. Tečaji so potrebni v vsaki krajevni Cerkvi skozi vso leto. Na njih obravnavajo teme, kot so pomen lastne osebnosti, spolnosti, ponovno odkritje Jezusa Kristusa, vrednote ljubezni, zakona, zvestobe, dokončnost zveze, posredovanje življenja, zakonske odgovornosti in dolžnosti, zakramentalnost poroke, cerkvene razsežnosti in zahteve zakonskega življenja. Te vsebine se naravnajo na svetopisemsko razodetje z zvestobo cerkvenemu izročilu. Srečanja imajo namen pare vzpodbuditi k izkustvu vere, cerkvenega življenja in ljubezni. Neposredna priprava se mora začeti vsaj tri mesece pred poroko, par pa se župniku lahko najavi tudi eno leto prej. Priprava na zakon je dolžnost, ki v vesti obvezuje vsak par. Za tiste, ki imajo težave s časom, se lahko tečaj prilagodi. Nenadomestljivi so pogovori zaročencev z župnikom, na katerih se pregleda zastavljena pot, spremembe, reševanje pomembnih vprašanj ali problemov. Župnik mora skrbno izprašati moškega in žensko, da modro presodi o verodostojnosti prošnje za cerkveni zakon z doseženo zrelostjo para. (CD 73, 43-52)

Skupaj z duhovnikom se oblikuje poročno slavlje, na katerem sodelujejo družini, sorodniki in prijatelji. Priporočena je sklenitev poroke med mašo. (*Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem* 2001, 64)

3.3 Tečaji za zakonce v Sloveniji

V živih občestvih posamezniki rastejo, vera pa se pogloblja. Taka občestva so zakonske skupine. Duhovnik jih osebno spremlja, verniki, pa pridobivajo dar vedenja, s katerim si pomagajo pri premagovanju težav. (PIP 2012, 31-32)

Najbolj znan tečaj v Sloveniji je Najina skupna pot, ki traja dvanajst ur s skupnim bivanjem. Drugi pomemben tečaj je Šola za zakon.¹ Teh srečanj se udeležijo večinoma ljudje s podeželja, ki jih je več kot polovica, četrtnina je meščanov in nekaj manj predstavljajo prebivalci predmestij. Največ parov se udeleži tečaja starih nad 26 let. Veliko je udeležencev med 22-im in 25-im letom. So pa nekateri posamezniki, ki so še mlajši, a teh je zelo malo. Udeleženci se v večini opredeljujejo za vernike, pa vendar jih le tretjina hodi redno k sveti maši. (Potočnik 1997, 7-12)

K pripravi na zakon pripomorejo predzakonski tečaji, ki lahko potekajo tudi preko interneta. Pari se vključijo v skupino na internetu, tam prejemajo članke, ki jih obdelajo in o njih razpravljajo. Skupina se nato sreča tudi v živo, kjer z voditelji obravnavajo vsebine pomembne za sklenitev poroke. (Roškar 2015, 20)

Tečaji za zakonce potekajo v Sloveniji po vseh škofijah. Večinoma so tečaji brezplačni, na katere se par predhodno lahko pripravi. Po koncu priprave na zakon dobijo zaročenci potrdilo, ki ga predložijo svojemu duhovniku. V murskosoboški škofiji se priprave izvajajo v Ljutomeru, Lendavi in Murski Soboti. V večini potekajo v spomladanskem času. V Murski Soboti pa potekajo tečaji vsak mesec zaradi večjega števila prebivalstva. V škofiji Celje potekajo priprave vsak mesec (razen avgusta in decembra). Tam imajo pari možnost tudi prespati. Mariborska škofija pripravo zaročencev izvaja v posameznih dekanijah. Ljubljana ima možnost izbire med več različnimi tečaji, in sicer v oblikah predavanj in priprave na zakon ob vikendih. V Kopru obstaja program priprave na zakon, ki se imenuje »Vse dni svojega življenja«. Teh srečanj se pari udeležijo v večjih krajevnih središčih. (Roškar 2015, 23-24)

Zakonci ob vsakdanjih skrbeh potrebujejo nek oddih, da si naberejo novih moči za naprej. To lahko najdejo na duhovnih vajah. Za nekaj dni se partnerja posvetita samemu sebi, svoji veri, notranjosti in odnosu, kjer odkrijeta pot za naprej. Duhovnik na srečanjih udeležencem poda v premislek vrednote družinskega/zakonskega življenja (npr. zvestoba, odpuščanje, vzgoja ...). O tej temi pari razmišljajo ter debatirajo. Zraven spadajo tudi verske teme, v pomoč za nadaljnje lepo krščansko življenje. Sodelujejo lahko tudi otroci, ki so sestavni del družine. (Vider 2007, 106-108)

¹ Deluje že 22 let in je enoletna šola, v kateri se pari srečajo dvakrat na mesec. Vodi jo p. V. Vider.

4. ŽIVLJENJE ZAKONCEV IN DRUŽINA

4.1 Rast ljubezni ob srečanju dveh oseb

Potreba po drugem se začne, ko narava privede skupaj osebi, in sicer z namenom da spremeni njuni psihološki strukturi osebnosti. Rane iz preteklosti se zacelijo s ponovitvijo osnovnih relacijskih modelov iz mladosti, kjer par ustvarja podobno psihično intimno atmosfero, ki je nekoč že obstajala s starši. V tem odnosu par išče nov zadovoljiv življenjski odnos. Tako se drug z drugim odrešujemo. Zaljubljenost je naslednji korak, ki osebi zedini, jima pokaže, da je to tisti občutek in vrhunec, ki sta ga iskala skozi življenje. Osebi se v tem času idealizirata s strani drug drugega. Zaljubljenost preseže razumsko logiko, pri kateri osebi drug v drugem najdeta sprejetost, podarjenost, uživanje, ljubljenost in željnost. Prisotno je hrepenenje drug po drugem zaradi vzhičenosti v hormonskem in kemično organskem sistemu medsebojnega odzivanja. Ko zaljubljenost zbledi, se začne podzavestni proces, kjer iščemo nekoga, ki bi nam dal tisto, česar naši starši niso zmogli dati v primarnem intimnem odnosu. Takrat se pojavi tudi strah glede zvestobe, zapustitve in popolne predaje. To je strah pred veliko bližino intimnosti. Samo s partnerjem, ki ima take lastnosti kot lastni starši, lahko rešimo probleme, ki so se nam pojavili v dobi odraščanja. Ko pride do prvega konflikta, se osebi počutita izdani, saj okoliščine spominjajo na stare rane iz otroštva, ki se s tem znova odpirajo. Tudi iracionalna prepričanja vnašajo v odnos težave.² V tem odnosu sta navzoči dve dinamiki, in sicer zahteva umik in konflikt-izogibanje. Dimenzija zahteva umik se pojavi, ko oseba zahteva bližino, naklonjenost, medtem ko se partner odzove s tišino, saj se boji, da bo izgubil neodvisnost. Takrat prvi zahteva večjo bližino, drugi pa se še bolj umika. Nato se npr. dekle, ki zahteva veliko, nenadoma umakne, fant pa približa. Dekle zato partnerja napade. Kmalu se sporazumeta, dokler ponovno ne pride podobna situacija. Dimenzija konflikt-izogibanje: partnerja se bojita težav, zato se jim skušata izogniti. Ta situacija vodi do vse večjih stisk. Izbruhi se pokažejo v okolici. Če se fant in dekle takrat razideta, se bodo težave v naslednji zvezi spet ponovile. Za

² To so prepričanja, ki temeljijo na otrokovi izkušnji odzivnosti njegove matere in očeta. Zato npr. dekle misli, da če fanta dovolj prizadene, bo izpolnil njene želje in bo uvidel, da ne dela prav, ko punci prizadeva bolečine.

rešitev problemov je potrebna milost, da zmoreta osebi spet tvegati, ter vstopiti v intimni odnos. Nujno je zaupanje, popolna podaritev in sprejemanje drug drugega. V vsakem odnosu je prisoten nek križ, kajti samo na tak način lahko pridemo do odrešenja. (Gostečnik 1997, 33-44)

4.2 Družina v zakonu

Med najpomembnejšimi nalogami Cerkve je služenje družini po zgledu Kristusa. Ljubezen med Jezusom in Cerkvijo je rodovitna, kar se potrди v zakonski roditvi otrok. Ti pa morajo od svojih staršev prejeti vero ter s skupno pomočjo odkriti lasten poklic v življenju. Cerkev prav vsaki družini nudi pomoč ne glede na versko, politično prepričanje in ekonomsko stanje. Skoraj vsa pastoralna se neposredno in posredno navezuje prav na družino. (*Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem* 2001, 71–72)

Družina obstaja takrat, ko so vanju vključeni otroci, če jih ni, sta samo mož in žena (zakonska zveza). Krščanski zakon doseže svoj temelj in polnost v družini, ki razodeva ljubezen. Zakon in družina sta sama na sebi vrednoti, zato mora biti vse usmerjeno k njenemu razvoju. Zakonska zveza je imela od nekdanj svet značaj, ki ni imela za cilj le rojstva otrok, ampak tudi lažje uresničenje oseb. Dandanes je postal zakon nekaj svobodnega, individualnega, ki je osnovan na družini brez povezave med partnerjema. Kljub temu pa je za večino Evropejcev na prvem mestu na lestvici vrednot še vedno družina. Poudariti je potrebno odgovorno starševstvo, mladim pa dati uravnotežen krščanski pogled na zakon in družino. Starševstvo se najbolje udejanji v dobrem medsebojnem ravnanju zakoncev ob pomoči družbe. Tudi pari, ki imajo težave z zanositvijo, lahko ob sprejemanju težav drug ob drugem zorijo. V družini je za resnično človečnost potrebno imeti smisel za stvarno pravičnost (osebno dostojanstvo človeka), smisel za ljubezen, darovanje samega sebe (kar bogati odnose), čut za socialno pravičnost in miselnost, da je bolje imeti manj in zato biti boljši človek. Država mora skrbeti za družino, obenem pa družina mora po svojih močeh državi pomagati pri reševanju družinskih težav. Tako morajo kristjani zagovarjati politične odločitve, ki pomagajo trpečim družinam, pomoč etičnim skupinam, skrbeti za pravice šibkih,

zasvojenim in poskrbeti za razbite družine (jim ponuditi pomoč v obliki centrov). (Škafar 2007, 7-21)

Otroci so dar zakona in prispevajo k blagru družine. Zakonci pogumno sodelujejo z ljubeznijo Stvarnika, ki po njih veča svojo družino. Starši morajo s krščansko odgovornostjo spolnjevati nalogo vzgoje, upoštevati duhovne razmere te dobe, predvsem pa ne smejo biti samovoljni. Zato morajo upoštevati vest, ki je v skladu z božjo postavo. Vsak splav nasprotuje Bogu, saj ne more biti nasprotja med božjimi postavami glede rodovitnosti in med tem, kar je v prid iskreni ljubezni med možem in ženo. Starši imajo vzvišeno nalogo ohranjati življenje, takoj od spočetja naprej. (*Koncilski odloki* 1995, 619–621)

Starši so tudi prvi, ki dajo otrokom čut za pravičnost, ljubezen, vero in posredovanje evangelija. Zakonca sta svobodna tudi pri izbiri števila otrok, ki jih bosta imela. Nekatero države omejujejo število rojstev z nasilno kontracepcijo, s sterilizacijo, splavi in posebnimi dovoljenji oblasti za zanositev žene. (*Družina v naši dobi* 1984, 14-17)

Velik problem so družine, ki razpadajo. Takrat najbolj trpijo otroci, ki ne razumejo, kaj se dogaja, saj trpijo travme svojih staršev. Starši začnejo otroke pojmovati kot lastnino, za katero se borijo, da bo njihova in lahko z njo počnejo kar se jim zahoče. Zato je za ustanovitev družine potrebna neka zrelost, ki je sposobnost opravljanje neke funkcije. Odločitev za otroka mora biti soglasna, da mu lahko oče in mati nudita ljubezen, z vidika, da je bil načrtovan in zaželen. Velikokrat hočejo pari svoj zakon na nek način zakrpati ravno z otrokom, kar pa ni prav. Otrok se v takem primeru počuti nezaželen. Najbolje je dopustiti naravi, zaupati v svoje sposobnosti, da nam bo uspelo s sorodniki in z Božjo pomočjo vzgajati otroke in jih usmerjati na pravo pot. Včasih se pri pretiranem pripravljanju na otroka zgodi, da ga takrat, ko napoči zanj čas, ni mogoče več spočeti, ker starši zaidejo že v leta po štiridesetem. Večina ljudi hoče pred sinom/hčerko imeti službo, hišo, prihranjen denar, izobrazbo, kar se pogosto ne uresniči tako hitro. Zraven teh pojavov obstajajo še druge nevarnosti za propad družine: Razruvane družine (nepopolne, čustveno izpraznjene), vzgoja k izobilju, izogibanju naporom in bolečini (otroke želijo starši obvarovati pred najmanjšim trpljenjem), preveč

zadrževanja v virtualnem svetu, vzgoja v odsotnosti spoštovanja in svetega (s tem se razčloveči človeška družba, bivanje postane brez smisla). (Cvetko 2007, 31-40)

4.2.1 Družina in Cerkev

»Ker je družina poklicana k sodelovanju in graditvi božjega kraljestva, jo vežejo s Cerkvijo globoke vezi, po katerih postaja Cerkev v malem, živa podoba ponavzočenje Cerkve.« (*Družina v naši dobi* 1984: 18) Cerkev spodbuja, da družina izpoveduje tisto ljubezen, ki jo kaže Kristus do vseh ljudi. Zakonci so poklicani, da Kristusovo ljubezen podarjajo naprej drugim, s tem postanejo odrešujoča skupnost. Tako je družina Cerkev, saj posreduje življenje, je znamenje odrešenja, prostor vzgoje, uresničuje skupno občestvo, gradi Božje kraljestvo in je znamenje ljubezni. Ko družina oznanja, posluša Božjo besedo, sprejema nauk in je poslušna k veri, takrat izvršuje preroško poslanstvo. Svojo vero morajo zakonci negovati, da raste in se pogloblja. Evangelij nato posredujejo otrokom. Evangelizacija je močno vezana na družino, v kateri otroci dobijo verske temelje, kar pa se zadnje čase izgublja. Družina, ki se udeleži bogoslužja, zakramentalnega življenja in molitve, izvršuje duhovniško poslanstvo. Zraven preroškega in duhovniškega poslanstva je nujno kraljevsko poslanstvo, ki je služenje. (*Družina v naši dobi* 1984: 18–24)

Sklepno poročilo sinode (*Sinoda o družini* 2015) izpostavi družino kot luč v temi. Poudarjen je zakon, ki je neločljiv, saj je Božji dar, ne pa breme, kot ga mnogi predstavljajo. Ranjene družine (ločenci, ponovno poročeni, brez enega starša) imajo prav tako pomembno mesto v Cerkvi, ki zaradi svojih bolečin rabijo posebno skrb. Cerkev mora najti pot za spreobrnjenje tistih, ki živijo v izven zakonskih skupnosti. Druga poglavja se tičejo ženske, njene vloge v družbi skupaj z možem in otroki. Vsaka vloga v družini je pomembna in se je ne sme zanemariti. Težava je danes v ogrožanju družine, na katero slabo vpliva politično verski fanatizem, ki je sovražno nastrojen proti krščanstvu, potem individualizem, preganjanja, revščina, korupcija, nezaposlenost, brezbriznost, postavljanje denarja na prvo mesto in demografski upad. Za take razmere so potrebne temeljite priprave na zakon, na katerem mladi dobijo gotovost in upanje v svoji ljubezni do partnerja. Pomembna je povezanost med spolnim in roditvenim dejanjem, ki sta nujno odvisni. Starši imajo nalogo, da odgovorno vzgajajo svoje otroke

v veri in prepričanju po vesti, skupaj skladno z evangelijem. Kljub vsemu obstaja veliko krščanskih družin, ki so kot domače Cerkve, v trdnosti zakonskega odnosa in družini, ki povezuje ljudi. (Debevec 2015)

4.3 Odnos moža in žene

Pri opredelitvi pojma par, se največkrat pojavi beseda ljubezen. Sreča ni pogojena z odsotnostjo težav. To kar opredeljuje par, je odnos, s svobodnim moškim in žensko. Sad tega odnosa pa je ljubezen, ki jo par gradi z odpuščanjem, s sprejemanjem, v premagovanju sebičnosti in v podpori drug drugemu. Odnos med zakoncema je določen tudi s krajem, kjer živita. Ta kraj ju povezuje. Veliko ljudi pričakuje, da bo njihov partner izpolnil vsa njegova pričakovanja. Nato nastopi razočaranje, ki je sestavni del gradnje doma. Nikoli ne bomo našli v zakonskem odnosu vsega, kar pričakujemo. Prvo moramo v odnosu preseči lastno sebičnost. Razmišljati je potrebno ne samo o sebi, ampak o naju. Če tega ne dosežemo, lahko drugega uporabljamo le kot sredstvo za doseganje lastnega ugodja. V odnosu so nujni napor, težave, odrekanja, dajanje prostora drugemu, da lahko potem par zori. To se dogaja skozi vse življenje, ker se vsak človek spreminja iz dneva v dan. Nevarno je živeti v odnosu, v katerem je partner odvisen od ljubljenega. Tak človek pričakuje, da bo drugi znal vse prebrati sam od sebe. Partnerja sta si v takem odnosu preblizu. Odvisen tako postane podrejen, saj daje prednost partnerjevim željam, pusti se nadzorovati, ne upa imeti časa zase in se počuti manjvredno. S tem pride do velikega trpljenja. Drugi ekstrem odnosa je popolna neodvisnost. Par je le skupnost dveh oseb, kateri si ne pustita blizu in se bojita, da ga drugi želi spremeniti. Do takih situacij pride zaradi nerazrešenih težav iz otroštva. Vsak se mora soočiti z lastno preteklostjo, da ta žalost ne bo razdirala zakona. Mož in žena morata vsak poskrbeti za svoje potrebe, tega ne smeta prelagati na partnerja. Temelj odnosa mora biti medsebojno spoštovanje in želja po osrečitvi drugega. S tem se zakonca ves čas približujeta, potem spet oddaljujeta, da ohranjata pravo razdaljo in prožnost. (Content, Lucereau in Mathieu 2013, 20-41)

Za dober odnos je nujno poglobljanje v duhovni, duševni in telesni svet partnerja. Zato mora človek najprej sam poznati svoj notranji svet, da ga lahko nadaljnje odkriva v

drugem. Kakovost tega odnosa vpliva na vse ostale odnose, ki se zakonca tičejo. Skozi leta je potreben še večji truditi za odnos, saj ostaja nevarnost, da ugasne njegova živost. Duhovni svet vsebuje vrednote, pogled na življenje, lastno mnenje do kulture, narave, dobroto do ostalih ljudi in pomen vere v osebnem življenju. Zakonca spoznavata, kakšni pogledi so jima skupni. Duševni svet vsebuje značaj človeka. Par mora sprejeti lastnosti drugega, če tudi mu vse niso všeč. Sem spadajo tudi dogodki, ki sta jih doživljala kot otroka ter želje. Telesni svet je izjemno pomemben, saj zraven telesnih funkcij vsebuje željo po bližini in telesni združitvi. Te tri področja morajo biti usklajena. Vse ostalo je drugotnega pomena. (Vider 2016, 10-12)

Ko se obrnemo k drugemu, izstopimo iz sebe. Ta korak pa zahteva resnično poznavanje samega sebe, da se ne izgubimo. Zakonca v svojih različnostih postajata s poroko eno. Med njima je kljub temu potrebno ohranjati neko razdaljo, da se ne zlijeta, zraven tega pa ohranjati neko skrivnostnost, ki je želja po obstajati. Za dober odnos si morata znati mož in žena povedati svoja občutja, želje, hrepenenja, težave, prepričanja in dvome z zanimanjem za doživljanje drug drugega. Vse kar obdržita zase, je v namen za rast ljubezni, za utrditev zveze in za označevanje lastnih meja. Vendar osebna intimnost ne sme škodovati zakonu: »Zakonska intimnost je vse tisto, kar pripada izključno posameznemu paru, je edinstvena, ju določa in je nihče drug ne more poznati.« (Content, Lucereau in Mathieu 2013, 124). V ta prostor vstopijo samo tisti, ki jim oba zakonca dovolita. (Content, Lucereau in Mathieu 2013, 116–124)

4.3.1 Spolnost

Ljubezen se med zakoncema uresničuje z dejanji podaritve celostne osebe drug drugemu. Ta dejanja so dobra, častna, izražajo popolno podaritev, s katero se zakonca bogatita. Taka ljubezen ostaja zvesta tudi v težkih trenutkih. (*Koncilski odloki* 1995, 618–619)

Namen telesne intimnosti je rast zakona, zato njeno pomanjkanje lahko uniči odnos. Spolnost temelji na kakovosti ljubezenskega odnosa, sposobnosti darovanja drug drugemu. Spolni odnos izraža popolno medsebojno darovanje moža in žene, in sicer

telesa, duše in duha. V tem dogodku se podari celotna osebnost, ki je nedeljiva. Ne moremo se darovati le delno. Spolnost tudi ni le sredstvo za lasten užitek. Podaritev telesa terja čas in pripravo. Ne išče se užitek za vsako ceno, izpolnjuje nas zavest, da smo ljubljene in da ljubimo v odnosu. Kjer se išče zgolj užitek, se druga oseba izkoristi, počuti se neljubljeno in ne spoštovano. Tako lahko z leti spolnost popolnoma izgine. Brez medsebojnega darovanja moža in žene zakon ni živ. Ta dar postane rodovitna, ko je živeti v ljubezni, spoštovanju in sprejemanju. Tako se spolnost odpre tretjemu (otroku). Otrok ima potrebo po čutenju, da se imajo starši neizmerno radi. S tem dobi gotovost in varnost, ki ju potrebuje ob odraščanju. Pomembna je tudi vzdržnost zakoncev, in sicer ob plodnih dnevih žene, ki ne pomeni odklonitev spolnih odnosov. Ti dnevi krepijo zakon. Par pričakuje trenutke spolnosti z velikim veseljem v izkazovanju nežnosti. (Content, Lucereau in Mathieu 2013, 154-164)

Spolnost je pripisana k naravi moškega in ženske. Osnovni namen je rojstvo otrok. Če pa se to dejanje v kakršni koli obliki prekine, potem nasprotuje Gospodovi volji. Tudi spolni odnosi, ki so zahtevani od partnerja, niso pokazatelj iskrene ljubezni. Podaritev mora biti celotna, ne samo telesna, ampak tudi duševna. Vsako tako zakonsko dejanje mora biti odprto za življenje. Združitev in roditev sta naravnani ena na drugo. Kar pa človek ne sme brez razumno pretrgati. V krščanstvu niso dovoljena dejanja, ki bi z grehom prispevala k osebni blaginji partnerjev (v primeru, da par nima denarja za otroka in zato uporablja nedovoljena sredstva zaščite, da ne bi prišlo do nezaželene nosečnosti). Urejanje rojstev je dovoljeno z naravnimi sredstvi, kot je izvrševanje zakonskih pravic v nerodovitnih dneh. Taka dejanja so častna, saj si s tem partnerja izkazujeta ljubezen in zvestobo. Poslanstvo posredovanja življenja ne more biti samoljubno v rokah posameznika, saj bi prišlo do izkoriščanja oseb in nespoštovanja človeškega telesa. Meje morajo obstajati. (CD 144, 14-19)

5. KRIZE V ZAKONU

5.1 Psihološki vidiki zakona

Zakon je organska in funkcionalna enota ter življenjski proces. Medsebojno zakonsko življenje je podvrženo nenehnim spremembam v posameznih prehodnih obdobjih. Tako se razlikuje zakon v času iskanja partnerja, poznem obdobju, družinskem življenju, vpliv otrok in časi kriz. V teh obdobjih je potrebno vedno znova vzpostavljati ravnovesje med parom. Za obstoj zakona je nujno stalno prilagajanje okolju ter družbi, v kateri živi. Med poročenima osebama se nenehno izmenjujejo ljubezen, pomoč, varnost, bližina, vrednote in materialne dobrine. Najbolj intenzivno je čustveno dajanje/sprejemanje, katero pogojuje razvoj oseb. Do kriz pride, če je pozornost posameznika osredotočena na eno nalogo, medtem ko so ostale zanemarjene (sem spadajo vzgojna, posvečevalna in socialna naloga). Smisel skupnega življenja v ljubezni je zorenje, ki se izvršuje skozi celotno pot do smrti ob vsakem novem dogodku. (Podbersič 1979, 7-10)

5.2 Ločenost zakoncev v krščanstvu

Evangelij je o razvezi zelo jasen: »Kdor se loči od svoje žene in se oženi z drugo, prešuštvuje z njo; in če se ona loči od svojega moža in se omoži z drugim, prešuštvuje.« (Mr 10,11-12) Če eden od zakoncev vara, mu drugi mora ostati zvest ter mu odpustiti. Po človeški logiki je tako prepričanje zelo težko. Jezusovo usmiljenje v *Novi zavezi* ne opraviči zla. On usmiljeno sprejema grešnike, ki se kesajo ter jim pokaže novo pot. Tako je naredil s prešuštnico (Jn 8,3-11). Isto mora delovati Cerkev, biti mora odprta do tistih, ki živijo neurejeno in se hkrati prizadevati za njihovo spreobrnjenje. Ob ločitvi Cerkev spodbuja, da razvezanec sprejme osamljenost in ne sklene nove civilne zveze, da bi svojo situacijo rešil. Svojo osamljenost je potrebno pokazati Jezusu, ki jo prevzame nase. Tako kot je Jezus umrl sam, osamljen v zvestobi do konca, si ga lahko tudi mi jemljemo vzgled. Takšna sprejetost zvestobe osamljenosti je mogoča ob podpori

bratov in sester po veri. Trpljenje, v katerem je navzoča Jezusova ljubezen, postane sčasoma veselje. Mnogi ljudje so prepričani, da se par mora ločiti ob težavah in se lahko ponovno poroči z drugo osebo. Če tega dejanja ni mogoče izvesti, potem trdijo, da je to kršenje človekovih pravic. Ampak zakon je po svoji naravi in volji Boga nerazvezljiv. Nova zveza se lahko sklene le na civilen način in ni potrjena z zakramentom, ker je zakrament znamenje neprelomljive zaveze med Bogom in človeštvom. Obstajajo tudi taki ljudje, ki v novi zvezi resnično vidijo pravi duhovni zgib. Svojo novo zvezo bi radi zaupali v božje varstvo. Vendar duhovniki za razvezane in ponovno poročene ne smejo izvajati nikakršnih liturgičnih dejanj, saj bi to dajalo vtis nove zakramentalno veljavne poroke. Lahko pa duhovnik po pastoralnem pogovoru v posameznih primerih prisostvuje molitvi na domu, vendar pa ne na isti dan kot se je zgodila civilna poroka. Kljub vsemu se odsvetuje iskanje novega partnerja po enkratni razvezi, saj to nasprotuje Gospodovi zapovedi. Če bi Cerkev začela sklepati večkratne poroke z istimi pari, bi se oddaljila od prvotne resnice med moškim in žensko, ki jo je Jezus oznanil v Mr 10,11-12. Evangelijske resnice ne moremo prirejati. Ponovno poročenim ljudem pa prav tako pripada mesto v Cerkvi in se zanje zahteva posebna skrb, da se ne bodo imeli za ločene od Cerkve (kar večina ljudi misli, da so). Cerkev zanje moli, jih utrjuje v veri in upanju. (Léonard 2013, 41-69)

5.3 Konflikti in krize

Konflikti so simptomi neke težave, ki je ne smemo gledati kot na dobljeno bitko. Zato sodelovanje zakoncev ohranja zakon, v katerem mož in žena spoznata, da sta oba sokriva za nastalo stanje in da morata spoštovati drug drugega. (Content, Lucereau in Mathieu 2013, 149-151)

Ljubezen ni le trenutno čustvo, zraven spada tudi volja, ki je potrebna za vztrajanje v odnosu. Toda danes se povečujejo hipni užitki, bežna razmerja, v katerih ni pristnega darovanja samega sebe. Mladim se vsiljuje potrošniška družba, ki daje predstavo za ugoditev površinskih potreb, vendar je to v nasprotju z najglobljimi hrepenenji. Zato mnogo parov ni pripravljeno vztrajati v razmerju. Nimajo vztrajnosti pri darovanju samega sebe. Že prva težava med partnerjema lahko vodi k ločitvi, a brez konfliktov ne

gre. Odvijajo se skozi vso življenje. V zakonskem življenju se pojavi preizkušnja trajnosti in zvestobe, ki lahko prinese pristno rodovitno ljubezen, če pa par ni dobro pripravljen, se preizkušnja lahko spremeni v nepremagljivo. Vendar se ljubezen po številnih preizkušnjah utrdi. Ob težavah se je dobro opreti na svoje starše, pare z izkušnjami, ali pa zakonsko skupino. Najpomembnejše je v težavah odkriti moč odpuščanja. Obstajajo zakonci, kateri več ne zmorejo biti skupaj, saj na nek način živijo v peklju. Danes je teh primerov vedno več. Takrat Cerkev v skrajnosti dopušča, da se pari razidejo, z namenom, da bi se izognili hujšemu zlu. Te situacije so najbolj dramatične za otroke, ki so v osrčju takih zvez. (Léonard 2013, 24-33)

Do kriz nikoli ne pride iznenada, ampak se vedno postopoma pripravljajo. Obdobja kriz se delijo na: obdobje iskanje partnerja, zgodnje, srednje in pozno obdobje. Prvo obdobje je pogojeno z iskanjem človeka, ki bi imel pristne, čustvene stike, a ker je idealnega partnerja težko najti, pride do razočaranj. Ko se človek zaljubi, se zaljubi v idealizirano podobo človeka. Zaljubljenec spozna, da se partner ne sklada z njegovo vizijo. Glavni vir sporov je spolnost, nato egoizem, s katerim človek išče samega sebe. Drug partner mu ne daje take opore, kot bi si sam želel. V zgodnjem obdobju je pri partnerju potrebno prilagajanje, uskladitev navad, ciljev in nalog, s katerimi se preobrazi osebnost. Pride do pretirane zahteve po sreči, ni več prave ljubezni, nezrelost para, vprašanje otrok, denarja, zakonca lahko zanemarjata sebe in preveč pozornosti posvečata samo otrokom. Težave nastanejo tudi med sorodniki (tašča-snaha, zet-tast). Srednje obdobje zakona je čas, ko so otroci že odrasli. Večino življenjskih ciljev je izpolnjenih. Nenadoma se pojavi vprašanje, kako se spet zblížati s partnerjem. V zakonu ne vidita več smisla, zato se vedno manj zanimata drug za drugega (mož/žena, hoče nadoknaditi zamujeno). Lahko pride tudi do pretiranega osredotočenja na zakonca, ko se pojavi ljubosumje. Rešitev je v tem, da se še naprej trudita živeti za bogate medosebne odnose. V tem obdobju je največ ločitev. Nato pride pozno obdobje zakona. Krize povzročajo bolezni, doživljanje starosti in upokojitev. Zakonca morata biti drug drugemu v pomoč, veliko sta skupaj, se poznata do potankosti in imata skupne navade. Zato ta čas lahko pomeni ponoven začetek. (Podbersič 1979, 10-12)

Krize lahko nastopijo zaradi notranjih (rojstvo, odraščanje otrok, bolezni, kriza srednjih let) in zunanjih sprememb (brezposelnost, selitve, dedovanje). Težava se pojavi, ko

zakonca ne znata deliti moči med seboj, strah ju je odnosa, prevlade enega nad drugim. V zakonu nikoli ne gre za premoč. Vsak mora ob konfliktnih povedati svoje mnenje, da se lahko partnerja povežeta. Zakona ne smemo prepustiti samemu sebi, vanj je potrebno vlagati svoj trud. V medosebnih odnosih je zelo priporočljivo, da si vsak teden mož in žena vzameta nekaj časa samo zase, da se veselita eden ob drugem. Zakonska ljubezen najde najgloblji smisel takrat, ko se usmeri k drugim. Težave lahko nastopijo tudi zaradi ločitve od staršev. Ti se ob strahu, da bi izgubili otroka, začnejo vmešavati v odločitve med zakoncema, pri čimer vsiljujejo svojo voljo. Zakonca morata v tem primeru določiti razdaljo med svojimi starši in lastnim zakonom. Tretji večji problem se pojavi ob službi, ko partner išče lastno potrditev, dokaz, da lahko uspe. Tako lahko služba pristane na prvem mestu, družinsko življenje pa se zanemari. Med obredom poroke se omeni zvestoba za vse življenje, pri katerem prvo pomislimo na zvestobo v spolnosti. A ta pojem seže veliko dlje. Pomeni biti samo v enem odnosu, da se zakonca nikoli ne pusti na cedilu in ne podležeta skušnjavam. Ta vrlina skozi čas raste. Če pa pride v dom vsiljivec, ki vstopi v intimen prostor med zakoncema, pride do občutka izdajstva. V nezvestobi smo tudi takrat, ko dajemo drugemu, ki ni partner, tisto, kar je namenjeno izključno samo možu/ženi. Nezvestoba se lahko rodi iz preveč rahlega ali zadušljivega odnosa. Vedno pa za nezvestobo krivdo nosita oba zakonca. Namesto iskrenega pogovora o tem, kaj primanjkuje v zakonu, eden od zakoncev pobegne k tretji osebi. Ob preizkušnjah je potrebno ostati povezan drug z drugim ter z Bogom. Tragedija lahko par poveže še tesneje ali pa ju loči. Ob krizah se pojavi žalovanje, ki ga je potrebno predelati. Svoje trpljenje pa pokazati partnerju, ki nas posluša, v znamenju globokega zaupanja. Problem se pojavi tudi ob rutini, pri kateri zakonca ne znata več biti skupaj tako kot nekoč. V odnos se je naselil dolgčas. Takrat je pomembno v odnos prinesiti več pozornosti, obujanje skupnih trenutkov, nato pa se potruditi in premagati otopelost ter biti pogumen. Vsaka sprememba zahteva veliko truda, ki se na koncu vedno poplača. (Content, Lucereau in Mathieu 2013, 79-111)

ZAKLJUČEK

Celotno življenje vsakega človeka določajo naši najbližji, ter odnosi, ki se z njimi porajajo. Ti odnosi nas vodijo na pot odločevanja, usmerjajo nas k drugim, kjer doživljamo ob pristni človeškosti, tako ljubezen kot nam jo podarja Bog. V diplomskem delu smo ugotovili, da je dandanes nevarno zaupati medijem, ki prikazujejo napačen način življenja, kjer se vrednote zaupanja, ljubezni, svobode in odpuščanja zapostavljajo. Spoznali smo, da je Cerkev pripravljena ljudem v stiski pomagati v vsakem primeru ne glede na našo grešnost in napake, ki smo jih storili. Bog nam je vedno blizu, nas spremlja, razume, odpira za ljubezen, ki jo najdemo v drugem. Kljub težavam veliko ljudi verjame v družino, v kateri najdemo srečo. Le poroka (ki jo večina posameznikov vidi kot le nek obred, ki nima velikega pomena) je postala za pare nekaj, kar ni nujno potrebno za večno srečo. Skozi nalogo smo ugotovili, da premalo poznamo zakramentalno moč zakona, ki nam prinaša milost in pomoč Jezusa Kristusa. Zakrament zakona, priprava nanj in negovanje odnosa po poroki niso neka obveznost, ki bi bila odveč, kot mislijo nekateri posamezniki. Ugotovili smo, da resnično obstajajo verniki, ki verjamejo v srečno življenje z enim partnerjem kljub nenehnemu prilagajanju, reševanju težav in prevaram, ki ljubezen še bolj utrdijo. S težkimi dogodki se zakonci spoznavajo še globlje, odkrivanje skrivnosti drugega pa poteka celotno življenje. V nadaljnje bomo mogli zakon in pare, ki se imajo namen podarjati drug drugemu v pristni ljubezni, še bolj zavzeto prikazovati kot temelj življenja, s pomočjo *Svetega pisma* in *Cerkvenega učiteljstva*, kjer bomo lahko dokazali resnično pomembnost zakramenta cerkvene poroke. Potrebno je preseči miselnost, da je dovolj le civilni obred, pri katerem ni preveč obveznosti, ki jih zahteva Cerkev. Tudi ugodnosti, ki jo pari dobijo od države, če niso vezani, je nujno spremeniti. Verniki in vsi ostali ljudje preveč gledamo na korist kot pa na resnično ljubezen, ki prinese mnogo več veselja.

POVZETEK

Diplomsko delo predstavi pomen zakramenta zakona v povezavi s *Svetim pismom*, Cerkvijo in vplivom razmer na družino v današnjem času. V veliki meri je predstavljeno pastoralno delo v pomoči za zakonce, ki načrtujejo ali poroko ali družino. Tako se pastora največkrat v svojem delovanju ukvarja prav s povezavo teh dveh stvarnosti (zakonom in družino), ki sta nujni za razvoj družbe. Cilj je prikazati, da v zakramentu zakona pridobimo veliko več kot pa le prstan in slavje. Kristus nam podarja milost in moč za premagovanje težav ob partnerju, ki bo z nami za večno. Zaradi težav mnogo ljudi obupa nad svojim zakonom, vendar taki trenutki spadajo v odločitev večne zvestobe enemu človeku. S preizkušnjami par raste in se razvija v ljubezni in do svojih otrok, predvsem pa v iskrenem podarjanju moža ženi in obratno. Velik problem dandanes predstavlja pogled mladih na poroko, spolnost, pri kateri iščejo predvsem hipne užitke brez obveznosti. Skozi diplomsko delo smo ugotovili vpliv preteklih ter današnjih razmer na vrednotenje skupnega življenja v zakonu, s pomenom nerazvezljivosti, z razvojem ljubezni in ločitve. Ovrednotili smo odnos med možem in ženo, skupaj s potomstvom, ter preizkušnjami, ki človeka utrdijo. Delo smo zasnovali ob navdihnjenju lastne družine, kjer je prav tako kot pri ostalih ljudeh (še posebej med mladino) potrebno obnoviti globlji pomen zakramenta zakona, da bi spoznali, kaj je resnično pomembno za razvoj človeka, ki potrebuje nenehno vzpodbudo, da v veri vztraja ob vzponih ter padcih.

Ključne besede: zakrament zakona, poroka, Cerkev, današnje razmere, pastora, krize, družina, ljubezen, mož in žena

SUMMARY

This bachelor's thesis exposes the meaning of the sacrament of marriage in relation to the Bible, the Church and the impact of the circumstances on the family nowadays. In majority there is presented pastoral work that helps spouses in the middle of their wedding planning or to those that are planning a family. Therefore in its work the pastoral mostly engages into the relation between these two realities (marriage and family), that are essential for the development of our society. The main goal is to show that through the sacrament of marriage we obtain more than just a ring and a celebration. Christ bestows us with grace and power to overcome difficulties with our partner, who is going to be by our side forever. Because of these difficulties many people give up on their marriage, but exactly from moments like these comes a decision of eternal faithfulness to one person. Through the trials couple grows and develops in its love for their children and especially in giving to one another. Another big issue of today's society is how young people view marriage and sexuality; they only seek for instant pleasures without any responsibilities. Throughout this bachelor's thesis we discovered the impact of the past and the present circumstances on the evaluation of the joint life in marriage with the meaning of indissolubility, development of love and separation. We also evaluated the relationship between husband and wife together with their offspring and the trials that consolidate them. The creation of this thesis was also inspired by my own family, where, as it happens in other families, especially younger people need to rethink the deeper meaning of the sacrament of marriage, so that they would discover what is truly important for the growth of a man, who constantly needs motivation to persist in his faith through ups and downs.

Key words: Sacrament of Marriage, Wedding, Church, Today's Circumstances, Pastoral, Crisis, Family, Love, Husband and Wife

REFERENCE

Content, Élisabeth, Benedicte Lucereau in Valérie Mathieu. 2013. *Poroka ... in potem? Graditi, vzdrževati in negovati odnos*. Ljubljana: Družina.

Debevec, Marjana. 2015. Objavljen sklepni dokument sinode o družini. *Radio ognjišče*, 25. Oktober. <http://radio.ognjisce.si/sl/171/aktualno/18695/> (Pridobljeno 29. avgusta 2016).

Direktorij družinske pastorale za Cerkev v Italiji. 1997. *Cerkveni dokumenti 73*. Ljubljana: Družina.

Družina v naši dobi. 1984. Nadškofijski ordinariat v Ljubljani

Družina varuje in daje rast življenju in veri: pastoralne smernice. 1990. Škofijski zbor mariborske škofije, zv.5. Pastoralni pogovori. Maribor: Škofijski ordinariat.

Družina, nosilka vrednot. 2007. Maribor: Slomškova družba.

Kasper, Walter. 1987. *Za globlje umevanje krščanskega zakona*. Ljubljana: Družina.

Koncilski odloki. 1995. Ljubljana: Družina.

Léonard, Andre-Joseph. 2013. *Srečanje ljubezni in resnice: pot upanja za ločene in/ali znova poročene kristjane*. Ljubljana: Emanuel.

Okrožnica papeža Pavla IV. 2014. *Cerkveni dokumenti 144*. Ljubljana: Župnijski zavod Dravlje.

Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem. 2001. *Izberi življenje* Ljubljana: Kongregacija za škofo Ljubljana.

Potočnik, Vinko in Christian Gostečnik. 1997. *Priprava na zakon*. Maribor: Slovenski pastoralni svet.

Priprava na zakon. 1997. *Cerkveni dokumenti* 71. Ljubljana: Družina.

Roškar, Metka. 2015. *Priprava zaročencev na sveti zakon*. Diplomsko delo. Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani.

Scola, Angelo. 2014. *Poročna skrivnost*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.

Slovenska škofovska konferenca. 2012: *Pridite in poglejte*. Ljubljana: Mohorjeva družba.

Sveto pismo Stare in Nove zaveze. 1992. Ljubljana: Združene biblične družbe.

Tretje izredno splošno zasedanje škofovske sinode. 2015. *Cerkveni dokumenti* 145. Ljubljana: Družina.

Valenčič, Rafko. 2010. *Osnove pastoralne teologije*. Ljubljana: Družina.

Vider, Vital. 2007. *Mož in žena. Krščanski pogled na zakon*. Koper: Ognjišče.

Vider, Vital. 2016. *»Jaz-Ti« moža in žene*. Ljubljana: Župnijski zavod Dravlje.

West, Christopher. 2008. *Teologija telesa za začetnike. Uvod v spolno revolucijo papeža Janeza Pavla II*. Ljubljana: Družina.

Zakonska pastorala: pastoralni tečaj 1979. 1979. Koper: Pastoralni urad.